

Evangélikus Kántorlevél

Szerkeszti: Finta Gergely,
az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyházzene Tanszékén

A csömöri evangélikus gyülekezet kántora

2011 januárjában kerültem Csömörrre, melynek szórványai Kistarcsa és Kerepes. Ezek közül Kistarcsa rendelkezik önálló istentiszteleti hellyel. E két helyen három kántor látja el az istentiszteleti szolgálatokat, Kistarcsán Kertész Bontond, aki egyben a Kántorképző augusztusi tanfolyamának vezetője; Csömörön jómagam, valamint kántor-elődöm, Tenczer Györgyné. Ő 53 évig volt kántor Csömörön, s még ahhoz a nemzedékhez tartozik, akik autodidakta módon tanulták ki a szakmát, őrizték és örökítették át a hagyományokat. Bármikor segítjük egymást a munkában, szükség esetén helyettesítést vállalunk.

Csömör tót falu, tót hagyományokkal. A gyülekezet lélekszáma körülbelül 1500 fő, a rendszeres templomlátogatók száma 600 körüli. A késő romantikus templomot 1873-ban építették és mintegy 300 férőhelyes (érdekessége, hogy padjai a Deák téri evangélikus gyülekezet templomából származnak). A kétmanuálos, 8 hangzó regiszteres Rieger-orgona az 1930-as években került a templom karzatára, azóta is minden vasárnap megszólal az istentiszteleten.

A nagy létszámú gyülekezetben minden korosztálynak van külön bibliaórája, emellett pedig 2009 őszén elindult gyülekezeti kórusunk is, mely ma már közel 30 fős. A kórust lelkészünk, Johann Gyula hívta életre, tőle vettem át vezetését 2011-ben. A kórus tagjai képezik a gyülekezet „magját”. Ők azok, akik nem hiányozhatnak a liturgikus alkalmakról, s velük minden héten próbálunk. A nagyünnepeken szolgálunk az istentiszteleteken, valamint helyi programokon (pl. adventi gyertyagyújtás), különböző kórustalálkozókon.

A repertoár kiválasztása lelkészünkkel közösen történik, munkatársi megbeszélés keretében. Az a ritka helyzet adatott, hogy a lelkész egyben zenész is, így pontosan tudja, milyen nehézségek merülhetnek fel, és bármilyen zenei döntésben egyenrangú felekként érvelhetünk.

Istentiszteletünk az énekeskönyv 1-11-es liturgiája szerint folyik, és ugyan nagyon sok éneket ismernek az 1983-as énekeskönyvünkből, mégis a legnépszerűbbek a Tranoscius-féle énekeskönyvből fennmaradt szlovák énekek.

Gyülekezetünk aktív szerepet vállal az istentiszteleteken az éneklés terén is, a korálok kíséretében alig van módom a hangerőt árnyalni, úgy zeng az általában teli templom az énekszótól. A csömöri hívek különösen zeneszeretők.

Szívesen hallgatják a kórus, vagy az orgona muzsikáját. A korálkíséret mellett a főének előtt van lehetőség nagyobb korárelőjáték vagy darab megszólaltatására, hiszen az istentisztelet elején minden alkalommal elhangzik az *O Jezisi*, a tót hagyományének.

A mai napig néphagyományba öltözött asszonyok töltik meg a padokat már jóval az istentisztelet megkezdése előtt. Közösen énekelnek, orgonakíséret nélkül. Az istentiszteleteken a korálok világos kíséretét várják el a kántortól. Gyülekezetünkben az úrvacsoraosztás alatt is gyülekezeti énekeket énekelünk.

Adventben és böjtben minden vasárnap a délelőtti főistentiszteleten kívül esti istentiszteletet is tartunk, valamint januárban az ökumenikus imahét minden napján este összegyűlünk egy rövid áhítatra.

A nagyheti passiójátékot az ifisek szervezik, saját egyéni ötleteik szerint, és ezek zenei vonásait is ők maguk döntik el, de a legtöbb esetben a korálok elhangzása természetes velejárója Jézus szenvedéstörténetének.

A liturgikus alkalmak mellett igyekszem a zenei életet is felélénkíteni, több koncertet szerveztem már, hol a Stella énekegyüttes énekelt, hol a kántorképző tanfolyamunk jött szolgálni, hol pedig domonyi kántortársammal adtunk közös orgonakoncertet.

A sok szeretet és bizalom mellett némi fizetést is kapok szolgálataimért, ami ugyan nem lenne elegendő saját magam és esetleges lakhelyem fenntartásához (nincs mód például szolgálati lakásra), viszont az egyetemi évek mellett nagyon jó zsebpénz-kiegészítő.

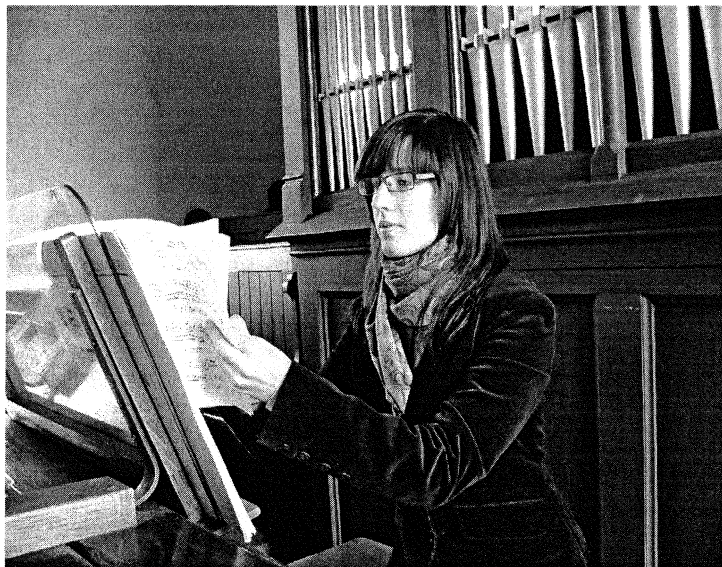
A Zeneakadémia mellett sok tudást kaptam a kántorképzőből, melynek 2003 óta állandó résztvevője vagyok, 2008 óta pedig magam is tanítok. Az innen merített ötleteket próbálom átmenteni gyülekezetembe is, az elmúlt évben megtartottuk az első vesperát, és szeretném ezt fokozatosan a gyülekezeti élet állandó részévé tenni.

Ebben az évben sikerült az eddig hiányos úrvacsorai liturgiát teljessé tenni, idővel pedig egy javuló folyamatot szeretnék továbbvinni: az éneklés tempójának fokozását. Fontosnak tartom még, hogy a nagy gyereksereget is fokozatosan bevonjam a kórusmunkába, akár egy gyerekkórus alapításával. Emellett szeretnék a kántorképző tanfolyamon résztvevő hallgatóknak is szolgálati lehetőséget biztosítani, részfeladatok ellátásával.

Legfőbb feladatomnak azonban az idősebb generációk zene- és éneklésszeretetének megőrzését és a fiatalabb nemzedékre való továbbhagyományozását tekintem. Hazai tanulmányaim befejeztével remélem nekem is alkalmam lesz a megszerzett tudást mélyíteni, s az egyházunkban már hagyománnyá vált herfordi ösztöndíjat igénybe venni.

Kocsis Krisztina

Kocsis Krisztina a Főti Evangelikus Kántorképző Intézet egykori hallgatójaként kapott indíttatást, hogy 2008-ban felvételit tegyen a Zeneakadémia egyházzene szakára, ahol most utolsó éves hallgató karvezetés szakirányon. A középiskola mellett egy évig (2007-ben) volt kántor Sopronbámfalván, majd zeneakadémiai tanulmányai alatt (2011 januárja óta) csömöri kántor és kórusvezető. A Kántorképző Intézet harmónium, ének és himnológia tanára.

Szimfónia négy tételben

Újfajta keretek, változatos témák várták idén Fóton az egyházzene iránt érdeklődőket. A Magyar Egyházzenei Társaság, az Evangelikus Kántorképző Intézet és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke 2012. augusztus 21. és 24. között ökumenikus orgonakurzusokat szervezett kántoroknak és orgonistáknak. Augusztus 21–25-ig zajlott a gyakorló evangélikus kántorok szokásos továbbképző tanfolyama is, immár tizenkettedik alkalommal.

Nyilvánvaló, hogy az istentiszteleti orgonajáték nem csak az énekek korálkönyvből való kíséretét és a megkomponált, kottában rögzített művek megszólaltatását jelenti. Előfordul, hogy a kántor spontán reakciójára, fantáziájára, rögtönzési képességeire is szükség van. A három kurzus valamennyi témához kínált új ismereteket.

Első tétel (kedden és szerdán): *Intonációs kurzus*, avagy Hogyan vezessük be a gyülekezeti éneket, népéneket az istentiszteleten? *Fekete Anikó* egyházzenei doktorandusz vezetésével a résztvevők megismerhették és kipróbálhatták az intonációkészítés módjait. A lényeg

annak felismerése, hogy az énekek rövid bevezetéséhez kezdetben elegendő néhány egyszerű, technikai tudást alig igénylő elem, forma elsajátítása (kánon, ostinato, dallamhangok körülírása). Idővel aztán eljuthatunk az összetettebb, látványosabb megoldásokig (imitáció, orgonakorál, toccata). A csoportos és egyéni foglalkozások célja az volt, hogy kinek-kinek a saját billentyűs tudásához illeszkedő eszköztárat adjon a kezébe.

Második tétel (szerda délután): *Improvizációs kurzus*, avagy Hogyan szabadulhatok fel, honnan meríthetek ötletet? Hangszer és tér mint inspirációs forrás. *Fassang László* orgonaművész, aki évek óta visszatérő vendég Fóton, most a budapesti Fő utcai Szent Ferenc sebei-templom *Rieger*-orgonájához hívta a vállalkozó szellemű zenészeket. Az 1898-ban épült hangszer különleges hangszínei, a mechanikus kúpládából adódó megszólaltatási lehetőségek valóban számtalan zenei ötletet indítottak el a jelenlévőkben, ez pedig felszabadító erejű közös muzsikáláshoz vezetett.